

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

08.09.2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

для спеціальності:
032 «Історія та археологія (Історія)»

Історико-філософський факультет

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1902

 (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

« _____ » 2016 р.

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма **Українські студії Вступ до спеціальності** для студентів спеціальності 032 «Історія та археологія (Історія)»

Розробники: Салата Оксана Олексіївна, завідувач кафедри історії України Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор історичних наук, професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії України Історико-філософського факультету

Протокол від «7» вересня 2016 року №2

Завідувач кафедри історії України **О. О. Салата**

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ	6
III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	7
IV. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ	8
V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»	14
VI. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	17
VII СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	18
VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	19

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Вступ до спеціальності» (далі – Програма) є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою історії України Інституту суспільства на основі ОПП відповідно до затвердженого навчального плану.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України «Про перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» (лист № 1/9-736 від 06.12. 2007 р.)

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання в КУ імені Бориса Грінченка відповідно до вимог ОКХ, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення.

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» є складовою частиною циклу дисциплін професійно-практичної підготовки, вибіркової частини (вибір ВНЗ) навчальної програми.

Зв'язок з іншими дисциплінами: важливою умовою вивчення дисципліни “Вступ до спеціальності” є відповідний рівень знань з шкільних курсів *історії України* та *всесвітньої історії*. Вступ до спеціальності є пропедевтичним курсом для вивчення студентами педагогічного вишу циклу історичних дисциплін, історії української культури, історії педагогіки, методики викладання історичних дисциплін у вищій школі, філософії освіти, історії Болонського процесу та його впровадження в Україні. Дисципліна передбачає формування у студентів розуміння суспільної значущості праці вчителя й, зокрема, вчителя історії, формування базових понять, що визначають зміст і мету професії історика та основних проблем і тенденцій розвитку педагогічної та історичної наук. Вивчення цього курсу важливе для гуманітарної освіти, особливо зі спеціальності “Історія” Вона закладає основи формування системності в знання студентів-істориків педагогічного університету.

Дисципліна “Вступ до спеціальності” має своїми **завданнями:**

- знайомство студентами з основними етапами історії освіти в Україні,
- вивчення внеску визначних педагогів в розвиток освіти в Україні,
- вивчення основних віх біографії та внеску Б.Д. Грінченка в розвиток освіти в Україні,
- знайомство студентів з історією та основними поняттями Болонського освітнього процесу в Україні,
- з основними поняттями кредитно-модульної системи та системою оцінювання знань студентів,

- знайомство студентів з історією Київського міського педагогічного університету ім. Б.Д. Грінченка,
- знайомство студентів із основними положеннями законодавства України про освіту,
- знайомство студентів з основними поняттями історичної науки, її складовими, допоміжними історичними дисциплінами,
- внеском визначних істориків у розвиток цієї галузі науки,
- формування у студентів розуміння суспільного значення професії вчителя історії.

Мета – на основі сучасних наукових історичних та педагогічних концепцій закласти основу системності підготовки вчителя історії, розуміння ним базових понять історичної науки, основних тенденції та етапів її розвитку, розуміння суспільного значення праці вчителя.

Знання:

- опанувавши курс «Вступ до спеціальності», студент має знати основні факти в розвитку освіти в Україні;
- історичних обставин та внеску визначних діячів освіти в Україні,
- основних понять Болонської системи,
- законодавства України про освіту та вищу освіту;
- завдань та основних понять історичної науки;
- обставин та внеску визначних істориків України в розвиток цієї галузі науки.

Навчальні результати / досягнення: студенти набувають уміння та навички:

- охарактеризувати суспільне значення праці вчителя історії в інформаційну епоху;
- характеризувати діяльність провідних діячів освіти в Україні;
- розкрити зміст та основні завдання впровадження Болонської системи,
- розуміти завдання, зміст і джерельну базу історичної науки,
- характеризувати внесок провідних вітчизняних істориків у розвиток історичної науки,
- застосовувати набуті знання при вивченні конкретних історичних дисциплін.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них:

- лекції – 16 год.;
- семінарські заняття – 12 год.;
- індивідуальна робота – 4 год.;

- самостійна робота – 36 год.;
- модульний контроль – 4 год.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: *Вступ до спеціальності*

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS: <i>2 кредити</i>	Шифр та назва напряму: 0203 Гуманітарні науки	Частина програми (нормативна, вибір закладу, вибір студента): <i>нормативна частина</i>
Кількість змістових модулів: <i>2 модулі</i>	Шифр та назва спеціальності: <i>6.020302 «Історія».</i>	Рік підготовки: <i>1</i> Семестр: <i>1</i>
Загальний обсяг дисципліни: <i>55 годин</i>	Освітній рівень: <i>«Бакалаврський».</i>	Аудиторні заняття: <i>28 год.</i> З них: Лекції: <i>16 год.</i> Семінарські заняття: <i>12 год.</i> Самостійна робота: <i>28 год.</i>
Кількість тижневих годин: <i>2 години</i>		Модульний контроль: <i>4 год.</i> Вид контролю: <i>залік.</i>

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Використані скорочення:

- ✓ лекції (Л);
- ✓ семінарські заняття (СЗ);
- ✓ практичні заняття (ПЗ);
- ✓ індивідуальна робота (ІР);
- ✓ самостійна робота (СР);
- ✓ підсумковий контроль (ПК);
- ✓ аудиторні заняття (А);
- ✓ разом (Р).

	Назви розділів	Р	А	Л	С З	П З	С Р	П К
1	Тема 1. Нормативні акти України про освіту. Болонський процес в Україні.	7	4	2	2		43	
2	Тема 2. Традиції української освіти. Проблеми модернізації освіти в Україні	7	5	2	2		3	
3	Тема 3. Б.Д. Грінченко в історії української освіти й культури	7	4	2	2		3	
4	Тема 4. Система підготовки вчителя історії	9	5	2			5	2
	Разом	30	14	8	6		14	2
5	Тема 5. Історія як наука та її завдання.	8	4	2	2		3	
6	Тема 6. Коло історичних дисциплін.	7	3	2			3	
7	Тема 7. Історичні джерела	9	4	2	2		3	
8	Тема 8. Видатні українські історики	12	7	2	2		5	2
	Разом	36	18	8	6		14	2
	Всього за навчальним планом	55	28	16	12		28	4

IV. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

“Вступ до спеціальності”

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

Тема 1. НОРМАТИВНІ АКТИ УКРАЇНИ ПРО ОСВІТУ. БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ (2 год.)

Тематичний план

1. Конституція України (28 червня 1996 р.) та законодавство України про освіту й вищу освіту (закон 17 січня 2002 р.).
2. Болонський процес і українська вища школа.
3. Кредитно-модульна система. Оцінювання студентів за ECTS та національною шкалою. Система оцінювання в КМПУ.
4. Професія вчителя в системі класифікації професій.
5. Освітньо-кваліфікаційні рівні історика-бакалавра та історика-магістра.
6. Суспільне значення праці вчителя та вчителя історії, зокрема.

Основні поняття теми:

- Поняття освіти.
- Вищий навчальний заклад.
- Освітньо-кваліфікаційні рівні.
- Бакалавр.
- Магістр.
- Ліцензування вищого навчального закладу.
- Акредитація.
- Кредитно-модульна система.
- Освітньо-кваліфікаційні рівні.

Тема 2. ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ. ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ (2 год.)

Тематичний план

1. Осередки освіти в Русі-Україні в X – XVIII століттях.
2. Українська педагогічна думка в добу формування модерної української нації.
3. Світила української педагогіки XX ст.
4. Сучасні проблеми модернізації освіти в Україні.

Основні поняття теми:

- Князівська школа.

- Нижчі школи при церквах і монастирях.
- Школи «майстрів грамоти».
- Приватні школи при князівських дворах.
- Монастирські школи.
- Школи при єпископських катедрах.
- Міські магістратські школи.
- Колегіуми.
- Орден єзуїтів.
- Єзуїтські колегіуми.
- Академія.
- Сім вільних мистецтв.
- Тривіум.
- Квадривіум.
- Ідея природного виховання. Ідея народности виховання.
- Наукова педагогіка.
- Ідея народної школи.
- Національна українська школа.
- Національної системи освіти.
- Методика материнського й батьківського виховання.
- «Школа радості»
- Педагогіка співробітництва.

Тема 3. БОРИС ДМИТРОВИЧ ГРІНЧЕНКО В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ Й КУЛЬТУРИ (2 год.)

Тематичний план

1. Становлення Б.Д. Грінченка як громадянина й педагога.
2. Початок педагогічної діяльності. Рукописні українські підручники «Буквар» та «Рідне слово».
3. Праця в Чернігівській губернській земській управі (1894 – 1899). Громадська діяльність. Педагогічна публіцистика.
4. Підготовка до видання «Словника української мови» (1907 – 1909 рр.). Його значення в історії української культури.
5. Праця Б.Д. Грінченка в київській «Просвіті».

Основні поняття теми:

- Земські школи.
- «Просвіта».
- Педагогічна публіцистика.
- Народна школа.

Тема 4. СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ (2 год.)

Тематичний план

1. Історія заснування Київського міського педагогічного університету ім. Б.Д. Грінченка.
2. Структура університету. Інститут лідерства, освітнього законодавства і політики. Кафедри університету. Кафедри історичного профілю.
3. Структура навчального плану спеціальності *історія*. Цикли дисциплін.
4. Види навчальних робіт студента-історика.
5. Проміжний і семестровий контроль.
6. Археологічна та педагогічні практики
7. Робота студента в бібліотеці. Університетська бібліотека. Бібліотеки Києва.
8. Системи пошуку інформації. Каталоги. Інтернет-джерела.
9. Оформлення списку літератури та посилань.

Основні поняття теми:

- Кафедра.
- Навчальний план.
- Цикли дисциплін.
- Дисципліни вибору студента.
- Абетковий каталог.
- Систематичний каталог.
- Каталог періодичних видань.

Тема 5. ІСТОРІЯ ЯК НАУКА ТА ЇЇ ЗАВДАННЯ (2 год.)

Тематичний план:

1. Історія як суспільний процес і як наукова дисципліна.
2. Закономірності і тенденції історичного процесу.
3. Завдання історичної науки.
4. Становлення історії як науки. Леопольд фон Ранке.
5. Історія та інші науки.

Основні поняття теми:

- Історія.
- Закономірність.
- Тенденція.
- Історичні джерела.

Тема 6. КОЛО ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН (2 год.)

Тематичний план

1. Поняття допоміжних історичних дисциплін. Археологія як наука. Студентська археологічна практика.
2. Етнологія та етнографія. Польові етнологічні студії.
3. Б.Д. Грінченко як етнограф.

Основні поняття теми:

- Допоміжні сторичні дисципліни.
- Культурний шар.
- Нумізматика.
- Геральдика.
- Генеалогія.
- Хронологія
- Метрологія. Дипломатика.
- Палеографія.
- Епіграфіка.
- Археографія.
- Ономастика.
- Історична географія.

Тема 7. ІСТОРИЧНІ ДЖЕРЕЛА (2 год.)

Поняття історичного джерела. Типологія історичних джерел. З'ясування справжності історичного джерела та достовірності інформації.

Опубліковані джерела. Архівні документи. Архіви.

Мемуари. Спогади. Щоденники.

Робота історика в архіві.

Основні поняття теми:

- Історичні джерела.
- Літопис.
- Літописання.
- Хроніка.

Тема 8. ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ІСТОРИКИ (2 год.)

Початки історичної науки в Київській державі. Літописання. Нестор-літописець. Сильвестр. Повість минулих літ. Київський літопис. Галицько-волинський літопис.

Українські літописці XVI – XVII ст. Самовидець. Величко. Грабянка. Історія Русів.

Видатні українські історики ХІХ ст. Михайло Максимович. Володимир Антонович. Микола Костомаров.

Журнал «Київська старовина». Записки Наукового товариства ім. Т. Шевченка. «Архив Юго-Западной России».

Михайло Грушевський. Літописання. Народницька та державницька школа історіографії. Дмитро Дорошенко.

Вікентій Хвойка.

Олександр Оглоблин. Володимир Винар. Ігор Шевченко.

Сучасна українська історична наука.

Основні поняття теми:

- Школа історіографії.
- Народницька школа історіографії.
- Державницька школа історіографії.

VI. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 1

**Тема 1. ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ПРО ОСВІТУ.
БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ**

План

1. Проаналізуйте визначення освіти за законом «Про освіту».
2. Як сформульоване право на освіту в Конституції України?
3. Що таке Болонський процес? Назвіть основні етапи його становлення.
4. Як впроваджується Болонський процес в Україні?
5. Назвіть проблеми, пов'язані з впровадженням Болонського процесу в Україні.
6. В чому полягає суспільне значення праці вчителя?

Література

- Конституція України (ухвалена ВР 28 червня 1996 р.)
- Закон України "Про освіту", Верховна Рада УРСР; *Закон* від 23.05.1991 № 1060-X
- Закон України "Про вищу освіту" 17.01.2002 № 2984-III №2984-III, із змінами від 12 березня 2009 р.
- *Беляков О.О.* Впровадження ідей Болонського процесу: чого бракує Україні? // Вчені записки університету "КРОК". – 2008. - вип. 18. – Т. 1. - С.50-58.
- *Мороз І.* Болонський процес: міфи, ілюзії, реалії. // Вища школа. – 2005. – №1.
- *Фіцула М. М.* Вступ до педагогічної професії. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003.

Тема 2. ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

План

1. Осередки освіти в Київській державі.
2. Педагогічна думка в добу Київської держави. «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона. «Повчання дітям» Володимира Мономаха.
3. Навчальні заклади в Україні в XVI – на початку XVII ст. Острозька колегія. Система освіти єзуїтів.
4. Історичне значення Києво-Могилянської колегії.
5. Становище освіти в Україні в XIX ст. Українська педагогічна думка XIX – початку XX ст.
6. Визначні українські педагоги XX ст.: А.С. Макаренко. В.О. Сухомлинський. О.А. Захаренко.

Література

- 1020-річна історія шкільної освіти в Україні: традиції, сучасність та перспективи // Освіта України. – 2009. – 17 квіт.
- *Єфремов Сергій*. Живий пам'ятник. Пам'яті Б. Грінченка // Світло. – 1998. - №1. – С. 71 – 72.
- *Животенко-Піанків Адвентина*. Педагогічно-просвітницька праця Бориса Грінченка. – К.: Вид. центр «Просвіта», 1999. – 176 с.
- *Погрібний А.Г.* Борис Грінченко: Нарис життя і творчості. – К., 1988.
- *Сірополко С.* Історія освіти в Україні. – К.: Наук. думка, 2001.
- *Фіцула М. М.* Вступ до педагогічної професії. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003.
- Українська педагогіка в персоналіях: У 2-х кн. Кн. I. X – XIX ст. / За ред. О.В. Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – С. 438 – 448.

**Тема 3. БОРИС ДМИТРОВИЧ ГРІНЧЕНКО
В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ Й КУЛЬТУРИ**

План

1. Що спонукало юного Б. Грінченка взятися до справи народної освіти?
2. Який характер і спрямованість мала педагогічна діяльність Б.Грінченка?.
3. Розкрийте значення діяльності Б. Грінченка в чернігівському земстві.
4. Охарактеризуйте діяльність Б.Д. Грінченка в «Просвіті».

5. В чому полягає цінність «Словаря української мови», виданого Б. Грінченком?

6. Чим цінна спадщина Б.Д. Грінченка для сучасного вчителя?

Література

- 1020-річна історія шкільної освіти в Україні: традиції, сучасність та перспективи //Освіта України. – 2009. – 17 квіт.
- *Єфремов Сергій*. Живий пам'ятник. Пам'яті Б. Грінченка //Світло. – 1998. - №1. – С. 71 – 72.
- *Животенко-Піанків Адвентина*. Педагогічно-просвітницька праця Бориса Грінченка. – К.: Вид. центр «Просвіта», 1999. – 176 с.
- *Погрібний А.Г.* Борис Грінченко: Нарис життя і творчості. – К., 1988.
- *Сірополко С.* Історія освіти в Україні. – К.: Наук. думка, 2001.
- *Фіцула М. М.* Вступ до педагогічної професії. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003.
- Українська педагогіка в персоналіях: У 2-х кн. Кн. I. X – XIX ст. /За ред. О.В. Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – С. 438 – 448.

Заняття 4

Тема 5. ІСТОРІЯ ЯК НАУКА ТА ЇЇ ЗАВДАННЯ

План

1. Розкрийте зміст поняття *історія*.
2. Що є предметом історичної науки?
3. Чи має історична наука власну історію?
4. Які завдання виконує історична наука?
5. Як пов'язана історія з іншими науками?

Література

- *Геродот*. Геродота турійця з Галікарнасса «Історій» книг дев'ять, що їх називають музами /Переклад, передмова та примітки А.О. Білецького. – К., 1993. – 576 с.
- *Ясперс К.* Смысл и назначение истории: Пер. с нем. – М.: Республика, 1994. – 527 с.
- *Запшкільняк Леонід*. Методологія історії від давнини до сучасності. – Л.: Львів. держ. ун-т ім. Ів. Франка, 1999. – 228 с.
- *Горобченко Тат'яна Юрьевна*. Введение в историю: Учеб. Пособие для студентов всех специальностей. – М.: МГУЛ, 2001. – 56 с. [Моск. госуд. унив. леса]
- Категоріальний апарат історичної науки: Харківський історіографічний збірник. – Х.: НМЦ «СД», 2000. – Вип. 4. – 120 с.

- *Тош Джон.* Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка /пер. с англ. – М.: Изд-во «Весь мир», 2000. – 296 с.
- *Огнев'юк В.О., Кравченко П.А.* Людина – культура – історія. – К.: Генеза, 1999. – 157 с

Заняття 5

Тема 7. ІСТОРИЧНІ ДЖЕРЕЛА

1. Поняття історичного джерела.
2. Завдання джерелознавства.
3. Типологія історичних джерел.
4. В чому полягає *критика джерела*?

Література

- *Горобченко Тат'яна Юрьевна.* Введение в историю: Учеб. Пособие для студентов всех специальностей. – М.: МГУЛ, 2001. – 56 с. [Моск. госуд. унив. леса]
- Категоріальний апарат історичної науки: Харківський історіографічний збірник. – Х.: НМЦ «СД», 2000. – Вип. 4. – 120 с.
- *Тош Джон.* Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка /пер. с англ. – М.: Изд-во «Весь мир», 2000. – 296 с.

Заняття 6

Тема 8. ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ІСТОРИКИ

План

Початки історичної науки в Київській державі. Літописання. Нестор-літописець.
 Українські літописці XVI – XVII ст. Самовидець. Величко. Грабянка.
 Історія Русів.
 Видатні українські історики XIX ст. Михайло Максимович. Володимир Антонович. Микола Костомаров.
 Журнал «Київська старовина». Записки Наукового товариства ім. Т. Шевченка. «Архив Юго-Западной России».
 Вікентій Хвойка.
 Михайло Грушевський.
 Олександр Оглоблин.
 Володимир Винар. Ігор Шевченко.

Література

- Антонович Володимир Боніфатійович //Довідник з історії України. – К.: Генеза, 2001. – С. 30.
- Величко Самійло //Там само. – С. 103.

- Грушевський Михайло Сергійович / *Верба І., Кульчицький С.* //Там само. – С. 186.
- Граб'янка Григорій Іванович //Там само. – С. 176.
- Наукове товариство ім. Т.Г. Шевченка (НТШ) / *Грицак Я.* //Там само. – С. 502 – 504.
- Антонович Володимир Боніфатійович /*Короткий В.А.* //Енциклопедія історії України. – Т. 1. – К., 2003. – С. 103 – 106.
- Оглоблин Олександр Петрович / *Кушнір Д.* //Там само. С. 524.
- Літописи //Там само. – С. 419.
- Літопис Самовидця // Там само. – С. 419.
- Максимович Михайло Олександрович //Там само. – С. 443 – 444.
- Нестор //Там само. – С. 512.
- «Історія України-Руси» / *Панькова С.* //Там само. – С. 274 – 275.
- «Повість минулих літ» / *Пелецишин Л.* //Там само. – С. 584 – 585.
- Хвойко Вікентій / *Пелецишин Л.* //Там само. – С. 1012.
- Винар Любомир / *Сакада Л.* //Там само. – С. 107.
- Костомаров Микола Іванович / *Шуст Р.* //Там само. – С. 357 – 358.
- [Про Ігоря Шевченка] *Борис Гудзяк, о.* До українського читача // <http://litopys.org.ua/ishevch/ishev01.htm>
- Див також. статті під відповідними назвами в «Енциклопедії історії України» та «Енциклопедії сучасної України»

**VII. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

*Разом: 72 год. З них: лекції (16 год.), семінарські заняття (12 год.), індивідуальна робота (4 год.),
самостійна робота (36 год.), модульний контроль (4 год.)*

I СЕМЕСТР

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Лекції (теми, бали)	<p><i>Тема 1.</i> Нормативні акти України про освіту та Болонський процес в Україні. Суспільне значення праці вчителя <i>(1 бал)</i></p> <p><i>Тема 2.</i> Традиції української освіти. Проблеми</p>	<p><i>Тема 3.</i> Борис Дмитрович Грінченко в історії української освіти й культури <i>(1 бал)</i></p> <p><i>Тема 4</i> Система підготовки вчителя історії</p>	<p><i>Тема 5.</i> Історія як наука та її завдання <i>(1 бал)</i></p>	<p><i>Тема 6.</i> Коло історичних дисциплін <i>(1 бал)</i></p>	<p><i>Тема 7.</i> Історичні джерела <i>(1 бал)</i></p>	<p><i>Тема 8</i> Видатні українські історики <i>(1 бал)</i></p>		

	модернізації освіти в Україні (1 бал)	(1 бал)						
Семінарські заняття (теми, бали)	--		<i>Тема 1</i> Законодавство України про освіту. Болонський процес в Україні (1 бал)	<i>Тема 2</i> Традиції української освіти (1 бал)	<i>Тема 3</i> Борис Дмитрович Грінченко в історії української освіти й культури (1 бал)	<i>Тема 4</i> Історія як наука та її завдання (1 бал)	<i>Тема 7</i> Історичні джерела (1 бал)	<i>Тема 8</i> Видатні українські історики (1 бал)
СР (бали)	10	10	5	5	5	5		
ІНПЗ (бали)		30						
Поточний контроль (вид,		Відповідь на семінарі – 10 у т. ч.: доповнення – 2 письмове повідомлення - 4						

бали)		
Підсумковий контроль (вид, бали)		<p><i>КМР – 1 (I модуль; 25 балів)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В чому полягають головні завдання Болонського процесу? 2. Як визначає право громадян України на вищу освіту Закон України «Про вищу освіту»? 3. Для чого потрібне доручення України до Болонського процесу? 4. Розкрийте педагогічний зміст «Повчання дітям» Володимира Мономаха. 5. Назвіть основні осередки освіти в Україні в другій половині XVI ст.. 6. В чому полягає значення діяльності Острозької колегії? 7. В чому полягає значення діяльності Києво-Могилянської колегії? 8. Розкрийте значення педагогічної діяльності Б.Д. Грінченка. 9. Розкрийте значення педагогічної діяльності К.Д. Ушинського. 10. Розкрийте значення педагогічної діяльності В.О. Сухомлинського. 11. Розкрийте значення педагогічної діяльності О.А. Захаренка. 12. В чому полягають основні проблеми модернізації освіти в Україні?
Підсумковий контроль (вид, бали)		<p><i>КМР – 2 (II модуль; 25 балів)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте зміст поняття <i>історія</i>. 2. В чому полягають завдання історичної науки? 3. Розкрийте значення археології як науки. 4. Визначте предмет відомих вам допоміжних історичних дисциплін. 5. Як історики використовують дані природничих наук? 6. Розкрийте зміст поняття історичного джерела. 7. Як класифікувати історичні джерела? 8. Як розуміти поняття <i>критики історичного джерела</i>? 9. Як почалася історична наука в Київській державі? 10. Назвіть відомі вам літописи XVII – XVIII ст.

		11. Розкрийте значення наукової спадщини М.С. Грушевського. 12. Яке значення має історична наука в сучасному українському суспільстві?
--	--	---

VIII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів опанування прийомами роботи з каталогами, довідковими виданнями, історичними картами й атласами, формування умінь робити витяги з літератури та джерел, та створення первинної бази даних з історичних, педагогічних дисциплін та біографістики.

Формами самостійної роботи можуть бути:

- ✓ формування списку літератури, пошук законодавчих актів, вправлення в пошуку за географічним та алфавітними покажчиками, за ключовими словами тощо;
- ✓ формування бази даних про видатних українських діячів освіти та істориків;
- ✓ складання тематичної бібліографії;
- ✓ написання рефератів з історії української освіти та про видатних українських істориків;
- ✓ підготовка письмових повідомлень на семінарські заняття;
- ✓ опанування матеріалу підручників, посібників, довідкових та спеціальних видань з проблематики курсу *вступ до спеціальності*;

Авдиторна робота студентів передбачає роботу студента під час лекційних та семінарських занять, групових та індивідуальних консультацій.

Поряд з цими формами використовуються *тестові завдання, письмові контрольні опитування, захист рефератів*.

IX. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ПОШУКОВЕ ЗАВДАННЯ

Мета ІНПЗ: засвоєння студентами основного матеріалу дисципліни та опанування формами самостійної навчально-пошукової роботи з тематики вступу до спеціальності.

Зміст ІНПЗ: відображає зміст тем дисципліни.

Види ІНПЗ та система їх оцінювання:

- тематичний реферат(30 балів);
- мультимедійний проект (30 балів);
- реферування літератури (15 балів)

1. Формою самостійної роботи студентів є підготовка **тематичного реферату** (теми вказані нижче) на відповідну тему з курсу «Вступ до спеціальності». Обсяг реферату має бути в межах 15–17 сторінок машинописного тексту на одній сторінці аркуша білого паперу формату А 4 (крім списку літератури та додатків).

Усі розділи й підрозділи реферату мають бути виділені заголовками та в разі потреби підзаголовками й відображені в плані.

Текст розміщується на аркуші, обмеженому берегами: лівий – 25 мм; правий – 10 мм; верхній – 20 мм; нижній – 25 мм. У машинописному варіанті тексту на сторінці розміщується не більше 28–30 рядків по 57–60 знаків у кожному з них.

Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ньому цифра 1 не ставиться, на наступній сторінці проставляється цифра 2 і далі за порядком.

Розділи нумеруються арабськими цифрами, а підрозділи або параграфи – цифрою розділу і підрозділу через крапку (наприклад, 2.1).

Укладаючи список використаної літератури слід дотримуватися вимог державного стандарту. Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу належить розташувати в алфавітному порядку авторів (назв) творів. Бібліографічні записи у «Списку...» повинні мати порядкову нумерацію.

2. **Мультимедійний проект** – вид ІНПЗ, який передбачає володіння студентами мультимедійними технологіями. Проект повинен бути зроблений за допомогою відповідного програмового забезпечення. У ньому повинен міститися текст, що розкриває тему та зображення, що її ілюструють.

Студент повинен презентувати свій проект на занятті. Для контролю надається роздрукована та електронна копії.

1. **Реферування літератури** відображає зміст 2-3 статей з визначеної тему (теми вказані нижче). Студент повинен порівняти зміст статей, визначивши різні та спільні підходи авторів у розкритті проблем історії дипломатії. Обсяг

реферування літератури має бути в межах 2-4 сторінки комп'ютерного набору на одній сторінці аркуша білого паперу формату А 4 (без списку літератури та додатків). До реферованої літератури додаються ксерокопії реферованих статей.

Орієнтовна структура ІНПЗ:

- титульний аркуш;
- план реферату (зміст роботи із позначенням сторінок, на яких кожний з елементів плану викладений у рефераті);
- основна частина;
- список використаних джерел і літератури (крім п. 5, 6).

Критерії оцінювання ІНПЗ:

№ п/п	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1.	Повнота розкриття теми	15
2.	Послідовність, логічність викладу матеріалу	5
3.	Оформлення, що відповідає вимогам	5
4.	Обсяг, що відповідає вимогам	5
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНПЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26 -30	Відмінно

Достатній	21 – 25	Добре
Середній	16 - 20	Задовільно
Низький	0 - 15	Незадовільно

Оцінка з ІНПЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності».

*Орієнтовна тематика реферативних досліджень
та мультимедійних проєктів
з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»:*

№ з/п	Тематика рефератів
1.	Суспільні функції історичної науки в різні епохи.
2.	Значення давньоруського літописання.
3.	Літописні свідчення про осередки освіти й книгописання в Русі XI

	– XIII ст.
4.	Значення праці Геродота як історика
5.	Значення праці Фукідида як історика
6.	Події Національно-визвольної війни XVII ст. в літопису Самовидця.
7.	«Літопис Величка» як історичне джерело
8.	Григорій Граб'янка та його літопис.
9.	Основні мотиви творів Тараса Шевченка на історичну тематику
10.	Значення «Історії Русів» в історії української культури
11.	Освітня й наукова діяльність Михайла Максимовича
12.	Освітня й наукова діяльність Миколи Костомарова
13.	Громадська й наукова діяльність Володимира Антоновича
14.	Журнал «Киевская старина» в історії української культури
15.	Проблеми історії України в творчості Івана Франка?
16.	Історична проблематика в творчості Лесі Українки?
17.	Класифікація історичних джерел.
18.	Охарактеризуйте творчість Вашого улюбленого історичного письменника
19.	Система допоміжних історичних дисциплін
20.	Постать Івана Мазепи в художній літературі?
21.	Значення наукової спадщини Михайла Грушевського
22.	Значення наукової спадщини Івана Крип'якевича
23.	Значення наукової спадщини Вікентія Хвойки
24.	Характер звинувачень російських політиків щодо українських підручників з історії?
25.	Поняття історичної свідомості та історичної пам'яті?
26.	Політика і науковість у праці історика.
27.	Суспільно-культурне значення відбудови гетьманських столиць

28.	Рівень історичної свідомості студентського середовища на Вашому курсі.
29.	Інформаційна цінність використання історичної карти?
30.	Огляд історичної проблематики провідних газет за тиждень
31.	Чому дискутують історики?
32.	Історичне підґрунтя роману Олесь Гончара «Собор»
33.	Історична проблематика роману Зінаїди Тулуб «Людолови»
34.	Суспільно-історична проблематика творів Генриха Бьолля.
35.	Історична проблематика в творчості Ліни Костенко

X. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Розрахунок рейтингових балів

за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Максимальне число балів	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Всього	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8	Всього	Разом
1.	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	4	1	1	1	1	4	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1		3	1		1	1	3	6
3.	Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	5	5	5	5	20	5	5	5	5	20	40
4.	Робота на семінарському занятті (в т. ч.: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	10	10	10	10		30	10		10	10	30	60
5.	ІНДЗ	30											30
6.	Написання реферату	15					15					15	30
7.	Написання модульної	25					25					25	50

	контрольної роботи												
8.	Всього		17	17	17	6	97	17	6	17	17	97	224
													224 :10 0=2 ,24

Згідно з «Положенням про організацію навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання в Київському університеті імені Б.Д. Грінченка», Результати навчання студентів щодо опанування навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою.

Враховуючи підрахунок за цією таблицею максимальна кількість балів, яку може набрати студент, становить 224, відтак перевідний коефіцієнт становитиме для цієї дисципліни $224:100=2,24$. Тому при підсумовуванні балів, набраних за таблицею, одержану суму належить поділити на 2,24.

Наприклад, студент впродовж семестру, відвідував лекції, семінарські заняття, виступав з повідомленнями на семінарах, виконував контрольні роботи та ІНДЗ і набрав за цією таблицею 142 бали. У цьому разі слід 142 поділити на 2,24, одержимо 63,4 бала. Таким чином, студент набрав за 10-бальною шкалою 64 бали і йому виставляється «зараховано».

Для одержання заліку студентові необхідно набрати не менше 60 балів. Студентові, який набрав від 0 до 59 балів виставляється «не зараховано».

Переведення результатів, отриманих за 100-бальною шкалою оцінювання в 4-х бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється за такою схемою:

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82-89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75-81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання	35-59 балів	Незадовільно

	за умови належного самостійного доопрацювання		
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1-34 балів	

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Бібліотека КМПУ

- Археологія України: Навч. Посібник /За ред.. Л.Л. Залізняка. – К.: Либідь, 2005. – 502 с.
- Винокур І.С., Телегін Д.Я.* Археологія України: Підручник для студентів історичних спеціальностей вищих навчальних закладів. – Тернопіль: Навч. Книга. – Богдан, 2004. – 480 с.
- Довідник з історії України. – К.: Генеза, 2001.
- Джерелознавство історії України. – 2-е видь/Авт.-упоряд. О.Л. Іванюк. – К.:КМПУ ім.. Б.Д. Грінченка, 2006. – 118 с.
- Етнографія України: Навч. Посібник /За ред.. С.А. Макарчук. – Львів: Світ, 2004. – 520 с.
- Етнографія України: Посібник. – 2-е вид. – Львів: Світ, 2004. – 514 с.
- Єфремов Сергій.* Живий пам'ятник. Пам'яті Б. Грінченка //Світло. – 1998. - №1. – С. 71 – 72.
- Животенко-Піанків Адвентина.* Педагогічно-просвітницька праця Бориса Грінченка. – К.: Вид. центр «Просвіта», 1999. – 176 с.
- Леонтьєва Г.А. и др.* Вспомогательные исторические дисциплины: Учебник /Леонтьева Г.А., Шорин П.А., КОбрин В.Б. – М.: Владос, 2003. – 365 с.
- Макарчук С.* Писемні джерела з історії України: Курс лекцій. – Л.: Світ, 1999. – 352 с.
- Огнев'юк В.О., Кравченко П.А.* Людина – культура – історія. – К.: Генеза, 1999. – 157 с
- Погрібний А.Г.* Борис Грінченко: Нарис життя і творчості. – К., 1988.

Інші бібліотеки

Джерела, довідники

- Конституція України (ухвалена ВР 28 червня 1996 р.)
 Закон України "Про освіту", Верховна Рада УРСР; Закон від 23.05.1991 № 1060-Х
 Закон України "Про вищу освіту" 17.01.2002 № 2984-III.

№2984-III, із змінами від 12 березня 2009 р.

Класифікатор професій. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.

Державна національна програма “Освіта - Україна ХХІ ст.” - К., 2002.

Національна доктрина розвитку освіти. – К., 2002.

Геродот. Геродота турійця з Галікарнасса «Історій» книг дев’ять, що їх називають музами /Переклад, передмова та примітки А.О. Білецького. – К., 1993. – 576 с.

Категоріальний апарат історичної науки: Харківський історіографічний збірник. – Х.: НМЦ «СД», 2000. – Вип. 4. – 120 с.

Дослідження, навчальні посібники

Абліцов Віталій. Галактика «Україна. Українська діаспора: видатні постаті» – К.: КИТ, 2007. – 436 с.

Беляков О.О. Впровадження ідей Болонського процесу: чого бракує Україні? // Вчені записки університету "КРОК". – 2008. - вип. 18. – Т. 1. - С.50-58.

Горобченко Т.Ю. Введение в историю: Учеб. Пособие для студентов всех специальностей. – М.: МГУЛ, 2001. – 56 с. [Моск. госуд. унив. леса]

Зашикільняк Леонід. Методологія історії від давнини до сучасності. – Л.: Львів. держ. ун-т ім. Ів. Франка, 1999. – 228 с.

Масненко В. В. Історична пам’ять як основа формування національної свідомості. – // Український історичний журнал. – 2002. – №5. – С. 49–62.

Мороз І. Болонський процес: міфи, ілюзії, реалії. // Вища школа. – 2005. – №1.

Савельєва И.М. Перекрестки памяти // *Хаттон П.Х.* История как искусство памяти /Пер. с англ. В.Ю. Быстрова. – Спб.: «Владимир Даль», 2003. – С. 398 – 421.

Сірополко С. Історія освіти в Україні. – К.: Наук. думка, 2001.

Тош Д. Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка /пер. с англ. – М.: Изд-во «Весь мир», 2000. – 296 с.

Українська педагогіка в персоналіях: У 2-х кн. Кн. І. Х – ХІХ ст. /За ред. О.В. Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – С. 438 – 448.

Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 1020-річна історія шкільної освіти в Україні: традиції, сучасність та перспективи //Освіта України. – 2009. – 17 квіт.

Хаттон Патрик Х. История как искусство памяти /Пер. с англ. В.Ю. Быстрова. – Спб.: «Владимир Даль», 2003. – 424 с.

Ясперс К. Смысл и назначение истории: Пер. с нем. – М.: Республика, 1994. – 527 с.